

Handläggare
Anna Ljungquist
Telefon: 08-508 25 161

Till
Socialnämnden
22 november

Remiss av Förslag till upphävande av Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/1116

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Tf. socialdirektör/förvaltningschef
Socialförvaltningen

Maria Karlsson
Tf. avdelningschef
Socialförvaltningen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat remiss av *Förslag till upphävande av föreskrifter om bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård* till socialnämnden för yttrande.

Socialstyrelsen har, med utgångspunkt i den mycket omfattande reglering som redan finns inom området, gjort bedömningen att föreskriften SOSFS 2009:6 bör upphävas och inte ersättas av en ny författning.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till Socialstyrelsen bedömningen att föreskriften SOSFS 2009:6 bör upphävas och inte ersättas av en ny författning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till socialnämnden.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, äldre- och socialnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 7 december 2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 november. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 november.

Ärendet

Socialstyrelsen föreskriver med stöd i gällande lagstiftning att *Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård ska upphöra att gälla vid utgången av februari 2023.*

Föreskriften trädde i kraft år 2009 och gäller i verksamheter som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen och ska tillämpas när en legitimerad yrkesutövare gör bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård och vid planering av egenvården samt när bedömningen följs upp och omprövas.

Den 21 juni 2022 beslutade riksdagen att anta regeringens proposition (prop. 2021/22:244) *Stärkt rätt till personlig assistans vid egenvård*. I propositionen föreslår regeringen bland annat att det ska införas en lag om egenvård. Lagen, som träder i kraft 1 januari 2023, innehåller bestämmelser som definierar egenvård och närliggande begrepp. Av lagen framgår också vilken hälso- och sjukvårdspersonal som kan göra en egenvårdsbedömning. Vidare finns även en bestämmelse som upplyser om att hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, inte gäller när en hälso- och sjukvårdsåtgärd utförs i form av egenvård.

I och med att en ny lag om egenvård införs den 1 januari 2023 behöver föreskriften SOSFS 2009:6 ändras alternativt upphävas.

Förutom de bestämmelser som kommer att regleras i lagen om egenvård innehåller föreskriften bestämmelser om delaktighet genom krav på samråd med patienten och närstående vid bedömning och planering av egenvården. Vidare finns bestämmelser om samverkan genom krav på samråd med socialtjänsten och andra aktörer när patienten har behov av hjälp

med egenvården. När patienten har behov av hjälp med egenvård finns även krav på att upprätta en skriftlig plan.

Sedan föreskriften infördes år 2009 har flera lagar och bestämmelser om patientmedverkan, patientsäkerhet, samordning och planering tillkommit i lagstiftningen. Genom den ändrade lagstiftningen har därför bestämmelserna i SOSFS 2009:6 till stora delar, med delvis ändrat innehåll, upptagits i lag. Mångfalden av olika, delvis överlappande, författningsreglerade planbestämmelser har också identifierats som ett problem och hinder för en samordnad och personcentrerad vård och omsorg.

Mot bakgrund av den mycket omfattande reglering som redan finns om patientsäkerhet, patientdelaktighet, samordning och planering bedömer Socialstyrelsen att det inte främst är fler regler inom området som behövs, utan mer kunskap om gällande regelverk som är relevanta för området egenvård.

Ett upphävande av föreskriften skulle bidra till en enhetligare reglering avseende frågor som rör patientdelaktighet, samordning och planering och undanröja hinder för en samordnad och personcentrerad vård och omsorg. Genom att göra regelverket enhetligare blir det sannolikt också enklare att fullt ut tillämpa de idag gällande bestämmelserna om bland annat patientmedverkan och SIP.

Mot denna bakgrund gör Socialstyrelsen bedömningen att föreskriften SOSFS 2009:6 bör upphävas och inte ersättas av en ny författning.

Socialstyrelsen erfar dock att det finns ett stort behov av vägledning för dem som ska göra bedömningen om egenvård. Den medicinska bedömningen av egenvården måste göras individuellt och i varje enskilt fall utifrån patientens önskemål och förutsättningar och vad som vid varje tidpunkt är vetenskap och beprövad erfarenhet. Behovet av vägledning för medicinska bedömningar bör enligt Socialstyrelsen främst inte tillgodoses genom bindande juridiska regler. Den snabba medicinska och tekniska utvecklingen göra att en reglering på området snabbt blir inaktuell och därför måste göras med stor försiktighet för att inte utgöra ett hinder för den medicinska utvecklingen. Mot bakgrund av vad som anförts ovan bedömer Socialstyrelsen att kunskapsstöd för egenvård är ett bättre alternativ än att meddela föreskrifter på området.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar Socialstyrelsen bedömning att det i nuläget finns en mycket omfattande reglering gällande patientsäkerhet, patientdelaktighet, samordning och planering och att det därför är att föredra att öka kunskapen kring gällande regelverk snarare än att

tillföra ytterligare regler inom området. Socialförvaltningen ställer sig därmed bakom Socialstyrelsens bedömning att föreskriften SOSFS 2009:6 bör upphävas och inte ersättas av en ny författning.

Förvaltningen välkomnar ett kunskapsstöd för egenvård som inkluderar ansvarsfördelningen vid utförandet av en hälso- och sjukvårdsåtgärd som bedömts som egenvård. I praktiken förekommer det tolkningar och varianter där ansvaret för egenvård delegeras vidare till annan än den som avsågs när egenvårdsbedömningen gjordes. Ett vanligt förekommande exempel på detta är föräldrar, som i hemmet, ansvarar för utförandet av hälso- och sjukvårdsåtgärd som egenvård, och som lämnar ansvaret vidare till personal vid korttidsverksamhet, kolloverksamhet, skola fritidsverksamhet etc.

Ett eventuellt upphörande av Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:6) om bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård kommer att påverka de styrdokument, i form av exempelvis riktlinjer, som bland annat stadens myndighetsutövande verksamheter förhåller sig till. Vid ett upphörande av föreskriften bör en översyn göras av dessa styrdokument.

Bilagor

1. Förslag till föreskrifter om upphävande av SOSFS 2009:6
2. Konsekvensutredning – förslag till upphävande av föreskrifter om bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård
3. Remissmissiv – förslag till upphävande av föreskrifter om bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård